

ПОЕТАПНЕ ВИКОНАННЯ РИСУНКУ ГОЛОВИ ЛЮДИНИ З ГІПСОВОЇ МОДЕЛІ

Литвиненко В. С¹., Трачук В. А².

Хмельницький національний університет,

E-mail: ¹lytvynenkovs@khmnu.edu.ua, ²trachukvi@khmnu.edu.ua

Малюнок гіпсової голови людини – це завдання, яке передує рисунку з живої натури. За рівнем його виконання можна побачити, наскільки художник виявляє розуміння композиції, характеру форм і простору, перспективи і розподілу світлотіні. Для того, щоб навчитись добре рисувати голову живої людини, необхідно виконати велику кількість малюнків гіпсової голови. Це повинні бути рисунки, як чоловічих, так і жіночих моделей різного віку. В процесі виконання роботи важливе значення має рисування за певними стадіями, кожна з яких вирішує свої завдання. Такий метод дозволяє уникнути великої кількості помилок, що можуть виникнути в процесі роботи. Прослідкуємо поетапне виконання рисунку на прикладі гіпсової моделі голови Гаттамелати. Це фрагмент зі знаменитої кінної статуї скульптора Донателло. Вона використовується в різних художніх студіях і цінується завдяки своїй досконалості та характерній виразності форм. Рисунок виконується на аркуші білого паперу формату А-2 графітовими олівцями різної м'якості НВ, В, 2В.

Стадії виконання рисунку.

1. При компоновці рисунку голови в аркуші паперу та лінійно-конструктивній побудові спочатку визначаються пропорції ширини до висоти голови та її елементів, узагальнена форма голови, об'єм шиї та підставки. Далі відокремлюється лицьова частина голови від бокової, також намічаються лінії «хрестовини» – вертикальної і горизонтальної вісей, які проходять через надперенісся.

2. Визначаємо ліній виличних кісток, очиць, рота та основи носу. Одночасно виділяємо площини скронь, вилиць та щік.

3. Знаходимо положення і загальну форму очей, пам'ятаючи, що очі в цілому мають кулеподібну форму, на яку потім накладаються дрібніші форми повік. Також намічаються форми губ та підборіддя (рис. 1).

4. Розбираємо великі форми на площини: лобну частину голови, волосся, пам'ятаючи про те, що воно лежить поверх черепа. Також рисуємо форми носа: перенісся, носові кістки, кінчик носа та ніздрі. Опрацьовуємо форми підборіддя.

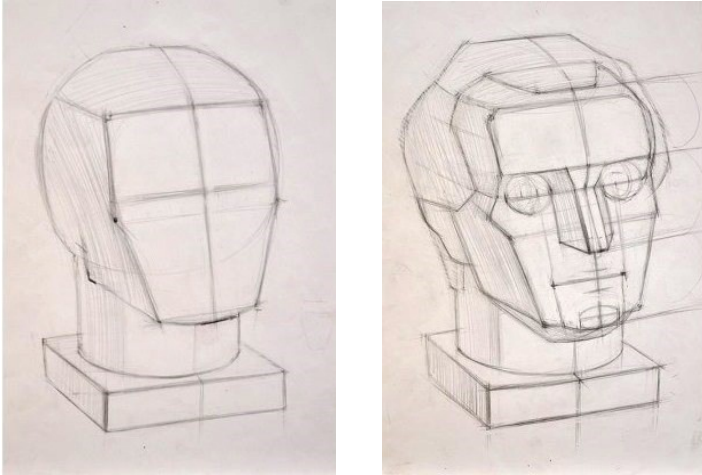

Рис. 1. Етап компоновки рисунку голови в аркуші паперу та початок лінійно-конструктивній побудови

5. Знаходимо форми виличних кісток, їх характер та напрямок руху, прослідковуємо рисунок площин шік.

6. Уважно рисуємо дрібніші форми голови, звертаючи увагу на перспективні скорочення та ракурси. Важливе значення має взаємозв'язок форм голови та шиї та їх анатомічні особливості.

7. Початок просторового і тонального розбору рисунку виконується як за допомогою тону, так і ліній різної товщини та насиченості.

8. Під час початкової стадії тонального опрацювання рисунку знаходимо найтемніші та найсвітліші плями, аналізуючи характер освітлення натури. Тон та штрих наносимо по формі. Визначаємо плями світла та тіні, порівнюючи їх між собою. На світлі знаходимо тон, півтон та блики; в тіні – рефлекси, власні та падаючі тіні, пам'ятаючи, що рефлекс завжди темніший за півтон (рис. 2).

9. При подальшому тональному опрацюванні рисунку підсилюємо головні контрасти в лицьовій частині голови та послаблюємо другорядні.

10. Знаходимо тон фонові частини рисунку і пов'язуємо його з тональними відношеннями голови.

11. На останній стадії рисунку узагальнюємо тональні співвідносини. Пом'якшуємо тональні контрасти дальніх планів і

підсилюємо на передніх. Детально прорисовуємо дрібні деталі голови, підпорядковуючи їх цілому.

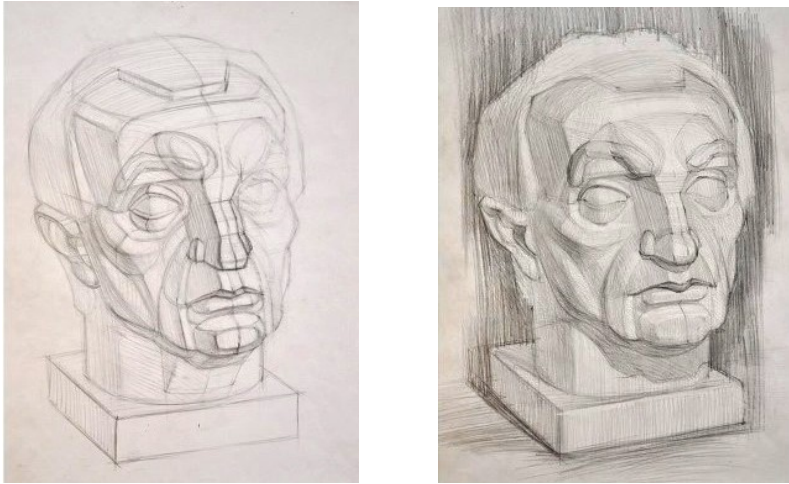

Рис. 2. Етапи побудови деталей голови та початкової стадії тонального опрацювання

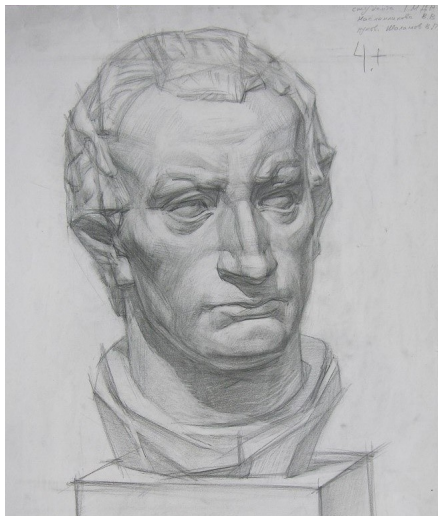

Рис. 3. Приклад завершеного малюнку голови людини з гіпсової моделі Гатгамелати

В якісно виконаному рисунку повинні чітко прочитуватися характер освітлення, об'ємність форми, матеріальність гіпсу, цілісність тонального рішення (рис. 3).

Таким чином наведені етапи виконання рисунку голови людини з гіпсової моделі Гаттамелати дозволяють оволодіти навичками та умінням реалістичного зображення портрету людини.

Література

1. Готфрід Баммес. Зображення фігури людини : посіб. для художників, викладачів та студентів / Баммес Готфрід. – Берлін: Фольк унд виссен, 2019. – 337 с.

2. Кириченко М. А. Основи образотворчої грамати : навч. посіб. / М. А. Кириченко. – Київ : Вища шк., 2016. – 190 с.

3. Рисунок: методичні рекомендації до лабораторних робіт для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 022 «Дизайн» / В. С. Литвиненко, В. А. Трачук. Хмельницький: ХНУ, 2023. 47 с.

4. Сенін В. Школа рисунку олівцем / В. Сенін, О. Коваль. – Харків : Книжковий клуб, 2015. – 90 с., іл.

5. Туманов І. Рисунок. Живопис. Скульптура: Теоретико-методологічні основи комплексного навчання / І. М. Туманов. – Львів: Аверс, 2016. – 496 с.